

Прес-конференція в школі

Методика проведення та реалізація

Ірина САНКОВСЬКА, методистка НМЦ дошкільної та початкової освіти ІППО Київського університету ім. Бориса Грінченка

Прес-конференція — одна з найпоширеніших форм організації діалогу між засобами масової інформації та представниками влади, відомими людьми, фахівцями, науковцями тощо. Проведення прес-конференції потребує ґрунтовної попередньої підготовки.

Під час прес-конференції обговорюють важливі проблеми, актуальні для широких мас населення. У зв'язку з цим прес-конференцію зараховують до інтенсивних форм навчання та виховання школярів, а також можна зарахувати до ділової гри.

Зображення з: freerik.com

з кожним номером!

Специфіка підготовки й проведення такого заходу дозволяє охопити майже всіх учнів класу. Учитель об'єднує учнів у групи, кожна з яких отримує завдання. Щоб захід був результативним, необхідно попередньо підібрати кандидатури «спеціалістів» з різних галузей, які не тільки володіли б тематичною інформацією, але й уміли докладно розповісти про неї.

Представники груп збирають, аналізують і відбирають інформацію за темою, інші працюють над оформленням аудиторії. Доцільно в цій ситуації проконтролювати підготовку «журналістських» питань і, за необхідності, провести відповідні консультації з учнями. Важливу роль відведено вступному, який має спрямовувати перебіг прес-конференції або дискусії, керувати нею.

Прес-конференція є імітацією реального суспільного досвіду. Слід продумати й забезпечити відповідне обладнання: розставити столи для учасників, підготувати аудіо- та відеоматеріали, тематичні виставки, у разі необхідності — статистичні таблиці, карти, графіки, плакати.

Обов'язковим є попереднє оголошення дати, місця й часу проведення заходу. Готують вступне слово, у якому пояснюють головну причину скликання прес-конференції. Поширюють прес-реліз, який може містити цитати з виступу учасників. Готують додаткові матеріали для преси, що стосуються теми заходу.

Щоб максимально наблизити атмосферу прес-конференції до реальності, готують таблички з прізвищами запрошених, назвами організацій і посад, а для журналістів — бейджі, на яких зазначено підрозділи ЗМІ та видання. Ведучий дотримується протоколу проведення заходу, який складається з двох частин:

- порядок виступу, представлення виступаючих, викладення позиції організаторів із зазначеної проблеми;
- відповіді на запитання журналістів. Час на проведення кожної частини визначають організа-

тори (зазвичай до 10 хв для повідомлення і до 10 хв — для відповідей на запитання).

Під час підбиття підсумків прес-конференції доцільно зупинитися на загальних висновках з теми, а також на рівні виконання учнями призначених ролей.

Після прес-конференції присутнім «кореспондентам» пропонують написати статтю до «свого видання» (це може бути випуск тематичної стіннівки з відгуками про захід). Згодом здійснюється моніторинг «публікацій» та їх аналіз.

Прес-конференція «Енергозбереження»

Вчений-історик. Уся історія людства пов'язана з пошуками енергії, починаючи від вогнища первісної людини і закінчуючи створенням атомних станцій. З давніх-давен людина використовувала енергію, але в минулому це була енергія сонця, вітру, води, вогню.

Можливість зігрітися й приготувати їжу на вогнищі здавалася нашим далеким предкам такою ж дивовижною, як і можливість використання атомної енергії тепер. Різні види

енергії настільки природно супроводжують сучасну людину в її житті, що їх споживання стало для нас буденним.

Наразі 4/5 усієї світової енергії люди одержують з невідновлюваних джерел. За теперішніх темпів використання корисних копалин їх вистачить на 20—200 р. (залежно від виду палива).

Народознавець. Енергію вітру та води використовують люди з давніх-давен. Млини, які споживали енергію води, завжди викликали захоплення в людей своєю величиною, потужністю й таїною процесу перетворення зерна в борошно. Батьківщиною водяного млина вважають Стародавній Рим.

Принцип роботи його дуже простий. Коли колесо занурювали в річку, воно починало обертатись, повертаючи прикріплений камінь. Під нього знизу клали інший камінь, що залишався нерухомим.

Між ними сипали зерно, яке розтиралось на борошно. Згодом такий млин, проте дещо вдосконалений, був занесений у Європу, а потім і в Україну.

Перелік представників і організацій, які беруть участь у прес-конференції

1. Вчений-історик (використання людиною енергії в минулому).
2. Народознавець (приклад використання природних джерел енергії).
3. Енергетик (традиційні джерела енергії, їхній вплив на довкілля).
4. Енергетик з альтернативних джерел енергії. Вітроенергетика.
5. Орнітолог (проекти вітрових станцій і перелітні птахи).
6. Енергетик з альтернативних джерел енергії. Енергія Сонця.
7. Енергетик з альтернативних джерел енергії. Мала гідроенергетика.
8. Енергетик з альтернативних джерел енергії. Біопаливо та біомаса.
9. Енергетик з альтернативних джерел енергії. Геотермальна енергетика.
10. Лікар (негативний вплив електромагнітних хвиль).
11. Статистик (використання енергії в Києві в 2013 та 2017 роках).
12. Представник енергокомпанії (ДТЕК).
13. Представник департаменту промисловості, інвестицій та енергозбереження (аналіз ситуації).
14. Представник ЄС (розповідь про тиждень енергоефективності).
15. Менеджер конкурсу молодіжних проектів з енергозбереження «Енергія й середовище».
16. Журналіст (висвітлення питань енергозбереження).
17. Менеджер із продажу побутової техніки (техніка класу А та А+++).
18. Менеджер із національних проектів («зелені» енергії в Україні).
19. Еколог (практичні поради).
20. Ведучий (підсумок конференції).
21. Журналісти різноманітних ЗМІ.

У давнину майже кожне українське село, через яке протікала річка, мало свій водяний млин. І це не дивно, бо водні ресурси України склалися переважно з річок. Наплавні (гребляні) млини розташовували на великих річках: Дніпрі, Десні, Дністрі, Сіверському Донці, Сеймі, Ворсклі.

Енергетик. Об'єкти з вироблення електроенергії мають значний вплив на довкілля: повітря, воду, надра, рослинне й тваринне різноманіття, порушення природних ландшафтів, хімічне та радіоактивне забруднення. Екологічний вплив на довкілля таких станцій можна розподілити за категоріями:

- забруднення повітря шкідливими речовинами;
- викиди парникових газів, що сприяють глобальній зміні клімату;
- негативний вплив на якість води теплового й хімічного забруднення ГЕС;
- розміщення електростанцій та електричних мереж;
- вивезення та складування відходів, зокрема тверді, рідкі та ядерні відходи.

Найбільш потужними забруднювачами повітря серед енергооб'єктів є ТЕС — теплові електростанції на органічному паливі. Крім атмосфери, викиди ТЕС негативно впливають на земну поверхню, ґрунт і рослинність.

У цьому разі АЕС суттєво відрізняються від звичайних електростанцій, тому що під час роботи утворюють радіоактивні відходи.

Гідроенергію вважають найбільш екологічно чистою. Такі електростанції не викидають у повітря шкідливі речовини, не спускають у водойми забруднену або підігріту воду. Вплив ГЕС на природу пов'язаний із будівництвом гідровузлів, що перегороджують русло рік і змінюють річковий стік, ґрунтовий і рослинний покрив, якість води.

Енергетик з альтернативних джерел енергії. Вітрова енергія. Вітроенергетика — це галузь відновлюваної енергетики, яка використовує енергію вітру. Хоча ціна вітрової

енергії порівняно невисока, проте всі проекти з будівництва нових вітряків зазвичай дуже повільно окупувають себе.

Джерело вітроенергетики — сонце, оскільки воно утворює вітер. Від загальної кількості енергії сонця 1—2 % перетворюється на енергію вітру. Ця кількість у п'ятеро перевищує річну світову енергетичну потребу. Сучасні технології дозволяють використовувати тільки вітри, що знаходяться близько до поверхні землі.

Для того щоб будівництво вітроелектростанції було економічно виправданим, швидкість вітру має складати не менш 6 м за секунду. У нашій країні це можливо на узбережжях Чорногой Азовського морів, у степових районах, а також у горах Криму та Карпат.

Переваги: екологічно чистим способом вироблення енергії й може забезпечити 2,5 % загального річного електроспоживання в Україні.

Недоліки: створює шум, тому потребує великих ділянок для свого розміщення й віддаленості від населених пунктів.

Орнітолог. У питанні будівництва та використання ВЕС існує ще важливий екологічний недолік: можлива шкода для птахів, кажанів, деяких інших видів тварин під час будівництва та роботи станцій. Основними небезпечними видами впливу ВЕС на птахів є такі:

1. Пряме зіткнення (з лопатями вітряків під час руху або нерухомими опорами вітроустановок, лініями електропередачі, іншими спорудами).
2. Турбування птахів (під час будівництва та експлуатації).
3. Втрата пташиних осередків внаслідок розміщення ВЕС на територіях і місцях їх скупчень.
4. Створення перешкод під час перельотів, особливо в традиційних місцях переміщення птахів (міграційні перельоти, переміщення в місцях ночівель тощо).

Перераховані впливи можуть бути такими, що безпосередньо призводять до загибелі

з кожним номером!

птахів, або — до зменшення загальної чисельності пернатих у районі ВЕС, перерозподілу птахів між територіями, зникнення-появи деяких видів птахів.

Енергетик з альтернативних джерел енергії.

Енергія Сонця. Сонячна енергетика — це отримання екологічно чистої енергії від Сонця в будь-якому зручному вигляді. Кожні два тижні Сонце віддає Землі таку кількість енергії, яку споживають усі мешканці нашої планети впродовж року.

Нині сонячне випромінювання використовують для вироблення електроенергії традиційними способами та через сонячні елементи. Проте на даний час ККД сонячних панелей не перевищує 21%. Існують, що правда, теоретичні розробки, які здатні збільшити коефіцієнт удвічі — до 45%. Але це справа лише майбутнього. Сонячну енергію використовують також за допомогою дзеркал — для плавлення речовин, дистиляції води, нагріву, опалювання.

Переваги: доступність і невичерпність.

Недоліки: використання великих площ землі під електростанції, залежність від широти й клімату, часу доби й погодних умов, висока ціна сонячних фотоелементів і те, що в них містяться шкідливі речовини.

Енергетик з альтернативних джерел енергії.

Мала гідроенергетика. Малі ГЕС є способом отримання електроенергії з відновлюваних джерел і за найменшу собівартість. Використання малих та мікроГЕС допомагає вирішити проблему покращення енергозабезпечення невеликих поселень та містечок. Найбільш ефективними є малі ГЕС, що добудовують на наявних гідропоруках.

Переваги: відновлюваний самою природою запас енергії, простота експлуатації, відсутність забруднення навколишнього середовища, поліпшення умови роботи річкового транспорту.

Недоліки: затоплення територій для створення водосховищ, застій води, замулення річок.

Енергетик з альтернативних джерел енергії.

Біопаливо та біомаса. Біопаливо — це рослинні речовини (зернові культури, кукурудза, соняшник, відходи деревини), гній тощо. Водночас біогазові установки виконують роль

очисних споруд, бо усувають екологічну небезпеку тих продуктів, які власне використовують як джерела енергії. Виробництво є безвідходним.

Переваги: використовуючи відходи виробництв, маємо можливість отримувати екологічно чисте паливо.

Недоліки: фактично немає.

Енергетик з альтернативних джерел енергії.

Геотермальна енергетика. Геотермальна енергія (природне тепло Землі) зосереджена у верхніх 10 км земної кори й, за оцінкою вчених, у 10 разів перевищує ресурси всіх викопних видів палива разом узятих. Найкращими з цього погляду є гідрогеотермальні ресурси — термальні води, пароводяні суміші й природна пара.

Переваги: найкращий спосіб використання — комбінований (видобуток електроенергії та обігрів).

Недоліки: необхідність використання тепла біля місця видобування; вартість спорудження свердловин зростає зі збільшенням глибини та стійкістю труб до корозії.

Лікар. Електричне поле біля високовольтних ліній електропередачі — це шкідливий фактор, що впливає на людину й довкілля. Мережа ЛЕП — повітряні високовольтні лінії та електричні підстанції — є джерелом електромагнітного випромінювання. Вони створюють у навколишньому середовищі електричне поле, напруженість якого знижується в міру віддалення від них. Для захисту населення від такого впливу ЛЕП встановлюють санітарно-захисні зони — території, на яких напруженість електрополя перевищує 1 кВ/м.

Серед нетрадиційних джерел електроенергії найбільше забруднюють довкілля геотермальні установки, які використовують пару й гарячу воду із земних надр. Термальні джерела виносять на поверхню розчинені в них солі та гази, які є первинними джерелами забруднення води, атмосфери й земної поверхні.

Негативний вплив під час роботи установок, що спалюють сміття, проявляється у викидах твердих частинок, шкідливих речовин, викидах тепла.

Несприятливий вплив вітроелектростанцій на довкілля полягає у створенні шумового

Формуємо освіту

ефекту. Окрему екологічну проблему становлять шумові впливи установок потужністю понад 250 кВт, коли на кінцях лопатей виникають надзвуківі швидкості, що призводить до виникнення власних інфразвукових коливань, які шкідливо впливають на організм людини й тварин. Для захисту людей від шуму рекомендують розташовувати ВЕС не ближче, ніж за 1 км від житла.

Статистик. Альтернативна енергетика в багатьох розвинених країнах світу вже не альтернативна. Візьмемо, наприклад, дані деяких розвинених країн станом на 2013 рік (див. таблицю).

Розглянемо дані сайту Київенерго щодо вироблення енергії в 2013 та 2017 рр.

Наша країна виробляла в 2013 р. альтернативного палива близько 1 % від усієї енергії за рахунок використання вітроустановок, сонячних електростанцій та незначною мірою від використання біогазових установок.

Станом на 2017 р. відсоток використання ВДЕ зріс до 1,5 %.

Представник енергокомпанії (ДТЕК). Програму «Енергоефективні школи» розроблено Всеукраїнською благодійною організацією «Інститут місцевого розвитку» (ІМР) у 2009 р. У наступні п'ять років удосконалено структуру та забезпечення проекту, деякі програми отримали гриф МОНу.

Першухвилю проекту реалізовано в 2013 р. — в 11 школах м. Києва. Другу хвилю впроваджували в 2014 р. у 55 школах Києва, Дніпра та інших 18 українських міст (Івано-Франківська, Львівська, Вінницька, Дніпропетровська, Запорізька, Донецька та Луганська області).

Третю хвилю проекту в 2015 р. реалізовано у 50 ЗНЗ 14 міст України. До участі в міжшкільному конкурсі на зменшення споживання електроенергії долучилися також майже 100 шкіл Києва.

У 2016—2017 навчальному році проект ДТЕК отримав нове дихання та нову назву «Енергоефективні школи: нова генерація». З'явилась «Абетка з основ житлово-комунального управління», розроблено програму дистанційного навчання та онлайн-гру «Розумний будинок».

Гра «Розумний будинок» дозволяє моделювати в навчальному класі реальні житлово-комунальні проблеми, що виникають у багатоквартирному будинку, та вирішувати їх спільними зусиллями.

Представник департаменту промисловості, інвестицій та енергозбереження. Національна комісія з регулювання у сфері енергетики й комунальних послуг, збільшила «зелені» тарифи для приватних домогосподарств, які виробляють електричну енергію з енергії вітру та сонця, на 1,5 % у 2017 р.

Кількість домогосподарств, які встановили сонячні панелі на дахах своїх будинків, у 2016 р. збільшилася в 4 рази порівняно з показником 2015 року.

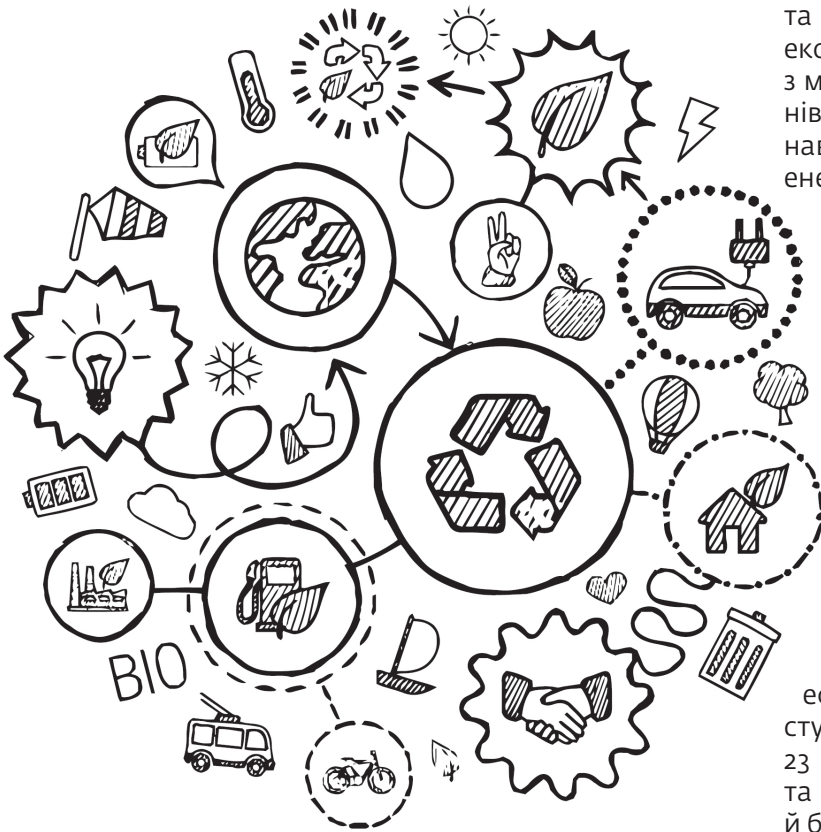
За III квартали 2017 року об'єктами відновленої енергетики, яким видано «зелений» тариф, вироблено електроенергії, з якої:

- вітроелектростанціями — 42 %;
- сонячними електростанціями — 39 %;
- малими гідроелектростанціями — 10 %;
- електростанціями на біомасі — 5 %;
- електростанціями на біогазі — 4 %.

Представник ЄС. Європейський тиждень сталої енергетики — це ініціатива ЄС, започаткована у 2006 році. Відтоді щороку, наприкінці червня, по всій Європі проходять заходи, спрямовані на енергоефективність та використання відновлюваної енергії. Вони поширюють найкращі практики, надихають на нові ідеї та об'єднують громади задля популяризації ідеї відповідального енергоспоживання.

Країна	% енергії з ВДЕ	ВДЕ
Німеччина	5 %	сонячна енергетика
Ісландія	30 %	геотермальні джерела
Данія	30 % і 15 %	вітрова енергетика й перероблення біомаси
Італія	6 % і 11 %	сонячні електростанції й вітрова енергія та біомаса
Україна	0,9 %	вітрова енергія, сонячна й біомаса (біогазові установки)

з кожним номером!

У 2011 р. Україна долучилась до Тижня Сталой Енергетики вперше. У 2013 р. Тиждень об'єднав понад 28 заходів по всій Україні.

У рамках Європейського Тижня разом з Асоціацією велосипедистів Києва організовано низку заходів, серед яких — курс безкоштовних велоуроків для всіх, хто бажав опанувати цей найекологічніший вид транспорту або покращити свої навички.

Натомість можна навести позитивний приклад Польщі, де в рамках держпрограми громадянам продавали енергоощадні лампи «Філіпс» на 50 % дешевше. Але їх не можна було вивозити за кордон.

Уже за два роки споживання електроенергії приватними помешканнями зменшилось на 30 %.

Менеджер конкурсу молодіжних проектів з енергозбереження «Енергія і середовище». Хочу повідомити, що 13-й рік поспіль у нашій країні проходить конкурс «Енергія і середовище».

Проводять його спільно з громадською організацією «Екологічний клуб "Еремурс-Україна"» за підтримки Міністерства екології

та природних ресурсів України, Національної екологічної ради України та інших організацій з метою пошуку й підтримки обдарованої учнівської та студентської молоді, залучення її до навчально-практичної діяльності з проблем енергоефективності та раціонального використання ресурсів.

У лютому 2018 року конкурс молодіжних проектів буде проходити під гаслом «Збережемо енергію — збережемо Планету!». Положення про захід та умови проведення конкурсу у 2017—2018 н. р. розміщено на сайті www.nepc.gov.ua.

До участі в конкурсі запрошують учнів, вихованців загальноосвітніх, професійно-технічних і позашкільних навчальних закладів віком до 17 років включно, які мають досягнення у впровадженні енергозбереження, використанні поновлюваних джерел енергії для місцевих потреб, у підвищенні енергоефективності шкільних будівель, а також студентів вищих навчальних закладів віком до 23 років, які мають досягнення в практичній та проектній діяльності у сфері змін клімату й біоінженерії.

Також до участі в конкурсі запрошують педагогічних працівників загальноосвітніх, професійно-технічних і позашкільних навчальних закладів, які мають напрацювання з розвитку освіти школярів і просвіти населення з питань ефективного використання та заощадження енергії.

Національний тур конкурсу проводять у два етапи: I етап — заочний (вересень 2017 р. — січень 2018 р.), II етап — очний, у формі стендових доповідей (14—16 лютого 2018) на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Журналіст. Відновлювані джерела енергії останнім часом стали одним із важливих показників розвитку суспільства в його русі до енергозбереження.

Здійснюється пошук нових і вдосконалення наявних технологій, розширюються напрями використання. Наразі до нетрадиційних відновлюваних джерел енергії відносять:

- гідроелектростанції,
- геотермальні станції,
- сонячні станції,
- енергію припливів і хвиль океану,
- вітроенергію,

Формуємо освіту

- газ з біомаси,
- енергію твердої біомаси,
- вторинні джерела енергії,
- шахтний метан.

Наша країна в 1998 році підписала «Європейську енергетичну хартію». Відповідно до цього документу Україна повинна замінити 10 % від кількості виробленої електроенергії на енергію з відновлювальних джерел до 2020 року.

Наразі ми виконали максимум 1,5 % від загальної кількості, тобто за 3 роки ми повинні виробити ще 8,5 %. Це майже не реально, тому ми маємо велику надію на молодь.

Менеджер з продажу побутової техніки.

Побутові прилади споживають близько половини електроенергії в домогосподарстві. Це не лише шкодить навколишньому середовищу, але й впливає на сімейний бюджет через витрати на електроенергію.

Використання нових енергозберігальних побутових приладів дозволяє економити кошти. Саме тому під час купівлі побутової техніки обов'язково слід звертати увагу на показники споживання електроенергії та води. Про них з 1995 р. інформує європейське маркування.

Технічний прогрес призвів до такого класу енергоспоживання, як А+ та А+++, хоча деякі з електроприладів перевищують навіть найефективніший клас енергоспоживання.

Нововведенням є зазначення в маркуванні рівня шуму, якщо це має значення для даної групи товарів.

Споживання електроенергії та води зазначено в новому маркуванні у вигляді річних показників. З грудня 2011 року нове маркування класу енергоспоживання для побутової техніки стало обов'язковим на території ЄС.

Холодильники та морозильні прилади класу А++ споживають на 40 % менше електроенергії, ніж подібний до нього за розміром і оснащенням прилад класу А, А+++ — економить 60 %.

Пральні машини класу А++ споживають на 24 %, а прилади класу А+++ — на 32 % менше енергії порівняно з приладами класу А. Крім того, враховують енергоспоживання у «вимкненому» (off-mode) та «невимкненому» (left-on mode) режимах роботи.

Посудомийні машини класу А++ споживають на 21 % менше електроенергії порівняно з класом енергоспоживання А.

Менеджер з національних проектів. Головними причинами уваги до нетрадиційних джерел енергії є вичерпання корисних копалин, зростання їх ціни, низькі технології їх використання, шкідливий вплив на довкілля.

Наша країна має нагальну потребу в переході на ефективні та екологічно чисті технології. Але реальних кроків щодо їх впровадження зроблено мало.

Частка використання відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі країни становить лише 1,5 %.

Вітроенергетичний потенціал України. За даними центру вітроенергетики, територія нашої країни має значні ресурси вітрової енергії. Це — карпатський, приазовський, донецький, кримський регіон, Харківська й Полтавська області.

За розрахунками науковців, за максимального використання сили вітру в цих місцевостях можна було б одержувати електроенергію, що забезпечила б до 50 % загального енергоспоживання країни.

На відміну від країн СНД, тільки Україна нині має налагоджене виробництво ВЕУ, у якому задіяні 20 колишніх військових заводів, а збирає вітротурбіни для ВЕУ Дніпропетровський «Південний машинобудівний завод».

Сонячний енергопотенціал України. За рівнем сонячного випромінювання територію України поділено на чотири зони. Загалом територія України відноситься до зон із середньою інтенсивністю сонця.

Потенціал України є досить високий для впровадження як тепло-, так і фотоенергетичного обладнання на всій території. Зараз в Україні нараховують майже кілька десятків сонячних електростанцій.

Геотермальний потенціал України. Серед перспективних районів для пошуків і розвідки геотермальних ресурсів є Донецький басейн.

Еколог. Пропонуємо до вашої уваги буклет «Еколог радить».

Ведучий (підсумок конференції)

з кожним номером!